

Fragment uit het testament van Lieve Verschuer van 23 november 1686 met onder meer zijn eigen handtekening. Rotterdam, Gemeentearchief.

Jeroen Giltaij

LIEVE VERSCHUIER (1627–1686)

Een Rotterdamse scheepsbeeldhouwer en schilder

De tentoonstelling *Lof der zeevaart, De Hollandse zeeschilders van de 17^e eeuw*, in 1996–1997 in Rotterdam en Berlijn gehouden, kon niet worden georganiseerd zonder adviezen van een maritiem historicus en die vonden wij in het Rotterdamse Maritiem Museum in de persoon van Leo M. Akveld. Niet alleen legden wij hem voortdurend foto's voor van schilderijen om naar gebeurtenissen en scheepstypen te kijken, ook schreef deze expert voor de catalogus een belangrijk artikel 'Verklaring van de namen van enige zeventiende-eeuwse Nederlandse scheepstypen, en van sommige van hun constructiedelen'. Ikzelf behandelde voor de catalogus onder meer de Rotterdamse schilder Lieve Verschuer, die mij zeer intrigeerde. De schilderijen van deze scheepsbeeldhouwer doen soms, zoals al eerder door de auteurs Willis in 1911¹ en Martin in 1936² was opgemerkt, aan de in Italië werkzame Franse schilder Claude Lorrain denken. Wie is deze kunstenaar en hoe ziet zijn oeuvre er uit?

Om te beginnen was zijn geboorteplaats en geboortjaar onbekend. Uitgegaan werd van de geheimzinnige mededeling in het schildersregister van Jan Sysmus: 'Lieve Verschuer, twee broeders, één conterfeiter, d'ander in wateren, Rotterdam, 1670, 36 jaer out.'³ Hieruit zou men moeten opmaken dat hij ongeveer in 1634 was geboren. Mij werd er echter op gewezen dat zich in in het archief in Gorinchem een akte bevond, waaruit blijkt dat aldaar op 5 maart 1623 gedoopt werd: 'Lieven. Pieter Cornelis Verschuer, Maijke Lievens, d'ouders.'⁴ Het eerste document dat wij daarna over de kunstenaar kennen is de verklaring van 13 maart 1652 te Amsterdam van Adriaentge Baersbanck dat 'Lieven Verschuyr, van Rotterdam, jonghman, en aldaer wonende 't haren huysede tijt van een jaar was gelogeert geweest' nooit iets met haar heeft gehad, dat er ook geen trouwbeloften waren of enige gemeenschap van dien aard is geweest.⁵ In 1652 zou Lieve dan negenentwintig jaar oud zijn geweest, een leeftijd waarop je in die tijd toch nauwelijks nog 'jonghman' genoemd kon worden (tenzij hiermee 'vrijgezel' werd bedoeld).

Een oplossing leken de notities te bieden die Pieter Haverkorn van

¹ F.C. Willis, *Die niederländische Marinemalerei* (Leipzig 1911), p. 105-106.

² W. Martin, *De Hollandsche schilderkunst in de zeventiende eeuw, Rembrandt en zijn tijd* (Amsterdam, 1936), p. 388.

³ A. Bredius, 'Het schildersregister van Jan Sysmus', in *Oud Holland* 8 (1890), p. 299.

⁴ Vriendelijke mededeling van drs. W.L. van de Watering, die al vele jaren van deze vermelding op de hoogte was.

⁵ Zie noot 3.